



Вашиот прирачник за планирање на негата во иднина во Западна Австралија

Работна тетратка која ќе ви помогне да ја
планирате вашата нега во иднина



Читателите се предупредуваат дека овој документ може да содржи слики на лица кои починале од датумот на објавување.

© Department of Health, State of Western Australia (2022)

Сите информации и материјали во овој документ се заштитени со авторско право. Авторското право е во сопственост на државата Западна Австралија. Освен за каква било употреба дозволена со *Copyright Act 1968 (Cth)* (*Закон за авторски права од 1968 година* (Комонвелт)), информациите во овој документ не смеат да се објавуваат или репродуцираат во кој било материјал без изречна дозвола од End-of-Life Care Program (Програма за нега на крајот на животот) од Department of Health (Оддел за здравств) на Западна Австралија.

Предлог за референца

Department of Health, Western Australia. *Your Guide to Advance Care Planning in Western Australia: A workbook to help you plan for your future care*. Perth: End-of-Life Care Program, Department of Health, Western Australia; 2022.

Важно одрекување од одговорност

Овој прирачник е наменет да даде краток преглед на планирањето на негата во иднина. Во него има врски (links) до дополнителни информации и помагала. Тој не треба да се смета за замена на правен или друг професионален совет. Треба да се побара независен совет за конкретни случаи кои бараат правна или професионална интервенција.



Interpreter

Преведувачки услуги

Ве молиме, побарајте преведувач ако ви треба помош да зборувате со здравствена служба на вашиот јазик.

Содржина

Мојата идна нега	2
Што е планирање на негата во иднина?	2
Зошто е важно планирањето на негата во иднина?	3
Како може да помогне планирањето на негата во иднина?	4
Активност 1: Да започнеме – вашата ситуација	5
Што е вклучено во планирањето на негата во иднина?	6
1. Размислете	7
Што ми е најважно сега? Што ќе ми биде најважно ако сум помалку здрав(а) во иднина?	7
Активност 2: Вредности, мислења и желби	7–10
2. Разговарајте	11
Со кој можете да разговарате за планирање на негата во иднина?	11
За кои работи треба да разговарате?	12
Активност 3: Лица со кои треба да се разговара	14–15
3. Запишете	16
Кој ќе донесува одлуки за мое лекување ако не можам да донесувам или да соопштувам сопствени одлуки?	17
Документи во врска со планирање на негата во иднина	19
Активност 4: Избирање на документ за планирање на негата во иднина	25–26
4. Споделете	27
Каде треба да ги чувам моите документи за планирање на негата во иднина?	27
Со кој треба да ги сподела моите документи за планирање на негата во иднина?	27
Активност 5: Споделување на документи за планирање на негата во иднина	28–29
Каде да се обратите за помош	30–31
Благодарност	32

Оваа работна тетратка може да ви помогне да се информирате за планирањето на негата во иднина. Во неа има активности кои ќе ви помогнат да се концентрирате, да започнете и кои ќе ве водат низ процесот.*

Мојата идна нега

Што е планирање на негата во иднина?

Можеби ќе сакате да го изнесете вашето мислење за видот на негата што ја добивате во текот на вашиот живот. Тоа може да биде тешко кога ќе се разболите и кога можеби нема да бидете во состојба да одлучувате за вашите желби или да ги соопштите.

Планирањето на негата во иднина вклучува разговор со вашите најблиски и лицата кои се вклучени во вашата нега за вашите вредности, мислења и желби за здравствена и лична нега.

Со планирање на негата во иднина може да започнете на било која возраст. Најдобро е да започнете кога сте здрави и кога сте способни да донесувате одлуки. Процесот функционира најдобро кога сте искрени и отворени за тоа што ви е важно – иако за некои луѓе тоа може да биде тешко.

Планирањето на негата во иднина е доброволен процес на планирање за идна здравствена и лична нега во кој вредностите, мислењата и желбите на лицето се познати за да го насочуваат донесувањето одлуки во идно време кога тоа лице не ќе може да ги донесе или да ги соопшти своите одлуки.

Извор: National Framework for Advance Care Planning Documents

Планирањето на негата во иднина:



е доброволно



лично – фокусот е на тоа што вам ви е најважно



ги почитува вашите мислења, вредности и култура



може да вклучува толку многу, или малку, лица колку што ќе изберете



е флексибилен постојан процес кој ви овозможува да донесувате и менувате одлуки како што се менува вашата ситуација, здравје или начин на живот.

* Оваа работна тетратка е информативен материјал. Ако сте подготвени да донесете конкретни одлуки во врска со нега и лекување, ве молиме погледнете во [Дел 3: Запишете](#) каде ќе најдете список на документи за планирање на негата во иднина кои се достапни во Западна Австралија.

Зошто е важно планирањето на негата во иднина?

Планирањето на негата во иднина може да ни помогне:

- да размислиме што ни е важно во однос на нашата идна здравствена и лична нега
- да ги опишеме нашите мислења и вредности и како тие може да влијаат на нашите одлуки за идна здравствена и лична нега
- да направиме план за нашата идна здравствена и лична нега врз основа на тоа што ни е најважно и да го споделиме овој план со други лица
- да бидеме спокојни знаејќи дека некој друг ги знае нашите желби во случај да дојде момент кога повеќе не ќе можеме да донесуваме одлуки или да им кажеме на луѓето за нашите одлуки и за тоа што ни е важно.

Планирањето на негата во иднина исто така може да биде корисно за семејствата, пријателите и стручните здравствени лица кои се вклучени во негата на едно лице.

- Лицата кои учествуваат во планирање на негата во иднина кога размислуваат за нивната идна здравствена и лична нега известуваат дека се чувствуваат помалку вознемирени, помалку се депресивни, помалку се под стрес и се позадоволни од негата што ја добиваат.
- Планирањето на негата во иднина може да ја намали потребата од престој во болница.
- Планирањето на негата во иднина може да ја намали веројатноста од несакано лекување.



Како може да помогне планирањето на негата во иднина?

Одлуката да се започне планирање на негата во иднина е лична одлука. Може да биде корисно да започнете со размислување за искуствата на другите луѓе и за тоа што тие сметале дека е корисно за планирање на негата во иднина. Илустрацијата 1 дава неколку примери.

Илустрација 1. Примери како планирањето на негата во иднина може да помогне во текот на различни животни искуства

Дали некоја од овие ситуации се однесува на вас?

Здрав сум, во моите дваесетти години и имам младо семејство.

Одлучив да споделам што ми е важно за моите стручни здравствени лица и семејството да можат да донесуваат одлуки за мојата нега доколку се случи нешто неочекувано во иднина.



Имам 61 година, немам деца и живеам сама.

Ги средив моите финансии, но се прашувам кој ќе се грижи за мене ако се разболам? Сфатив дека е корисно да разговарам со моите пријатели, стручните здравствени лица и адвокат за тоа каде сакам да живеам и што ќе ми биде важно ако моето здравје се влоши.



Неодамна ми беше дијагностицирана болест која го ограничува животот.

Разговорите со моите најблиски и стручните здравствени лица за тоа што може да се случи додека мојата состојба се влошува, им помогнаа да разберат каква нега сакам или не сакам да имам во иднина. Исто така, ме смирува тоа што знам дека разбираат што ми е важно.



Наскоро ќе се преселам во старечки дом.

Сакам да одлучам каде ќе живеам и кој сакам да биде со мене кога ќе се преселам. Разговарав со мојот доктор по општа пракса (GP) за мојата идна нега, за можните видови на лекување што ќе ми требаат и каква поддршка ми е достапна.



Што е вклучено во планирањето на негата во иднина?

Планирањето на негата во иднина вклучува 4 главни елементи:

- размислување
- разговор
- запишување
- споделување.

Овие елементи се опишани во Илустрацијата 2.

Вие ќе го водите процесот на планирање на негата во иднина. Оваа работна тетратка вклучува активности кои ќе ви помогнат да го разберете и испитате секој елемент.

Илустрација 2. Модел на планирање на негата во иднина



© 2022 Palliative Care WA

1. Размислете

Што ми е најважно сега? Што ќе ми биде најважно ако се чувствувам помалку добро во иднина?

Добра почетна точка е да размислите за вашите вредности, мислења и желби. Тоа може да ви помогне да утврдите што ви е најважно кога станува збор за вашата здравствена и лична нега.

Корисни помагала

- Посетете ја веб-страницата MyValues (myvalues.org.au) на која се наоѓаат изјави наменети да ви помогнат да ги идентификувате, разгледате и да ги соопштите вашите желби за идно медицинско лекување.
- Јавете се на Palliative Care Helpline (Дежурна линија за палијативна нега) на **1800 573 299** (од 9 ч. наутро до 5 ч. попладне, секој ден во годината)
 - Информации и поддршка за било какви прашања во врска со планирање на негата во иднина, палијативна нега, тага и загуба
- Јавете се на Palliative Care WA 1300 551 704 (од понеделник до четврток)
 - Општи прашања, помагала и информации за бесплатни работилници во заедницата за планирање на негата во иднина (palliativecarewa.asn.au/advance-care-planning)
 - Добијте комплет карти „What Matters Most“ („Што е најважно“)
- Информации за планирање на негата во иднина на други јазици и помагала за Абориџини на healthywa.wa.gov.au/AdvanceCarePlanning



Активност 2: Вредности, мислења и желби

Следниве прашања можат да ви помогнат да размислите за вашите вредности, мислења и желби. Нема погрешни одговори на овие прашања.

Вашиот живот

Што значи за вас „добар живот“?

- Да поминувам време со семејството и пријателите.
- Да живеам самостојно.
- Да можам да го посетам мојот роден град, земјата на потекло или да поминувам време во мојата традиционална земја.
- Да можам да се грижам за себе (на пример, туширање, одење во клозет, хранење).
- Да продолжам да бидам активен/активна (на пример, да се занимавам со спорт, пешачење, пливање, да работам во градината).

- Да се забавувам со рекреативни активности, хоби и интереси (на пример, музика, патување, доброволна работа).
- Да практикувам верски, културни, духовни и/или да учествувам во активности во заедницата (на пример, молитва, присуствување на верски служби).
- Да живеам според моите верувања или културни и верски вредности (на пример, да јадам халал храна, да медитирам или да живеам како атеист).
- Да работам платена или неплатена работа.
- Друго (користете го просторот подолу за да напишете други работи кои ви се важни или да доставите повеќе детали за работите кои ги штиклиравте).

Размислувајќи за тоа што значи за вас да живеете добро, кои се најважните работи во вашиот живот? (на пр. семејството, финансиска сигурност, здравје, можност за патување)

Дали нешто воопшто ве загрижува за вашата иднина? Ако одговорот е „да“, што е тоа?

Вашето здравје сега

Дали вашето здравје влијае на вашето секојдневен живот? Дали лошото здравје ве спречува да ги правите работите што ги сакате? Ако е така, како?

Вашето здравје и нега во иднина








Ако се разболите или станете повеќе болни во иднина, за што најмногу сте загрижени дека може да се случи? (на пример, да имате болка, да не можете да донесувате одлуки, да не можете да се грижите за себе)

2. Разговарајте

Разговорот за планирање на негата во иднина претставува начин на кој можете да ги информирате вашите најблиски и лицата кои се вклучени во вашата нега што сакате и што не сакате да се случи во однос на вашето здравје и нега во иднина. Блиска или љубовна врска не значи секогаш дека некој знае што е важно за вас. Може да биде многу важно да се разговара за тоа.

Со кој можете да разговарате за планирање на негата во иднина?

Можеби ќе сакате да разговарате за вашите потреби и што е важно за вас со лица во кои имате доверба. Тоа може да ги вклучува:

-  семејството
-  пријателите
-  негувателот/негувателите
-  трајниот старател/трајните старатели (ако е/се назначен/и)
-  докторот по општа пракса или друг член од вашиот тим за здравствена нега
-  правно лице
-  културно или духовно лице.

Во делот [Каде да се обратите за помош](#) има список на служби со кои можете да разговарате за планирање на негата во иднина.



За какви работи треба да разговарате?

Може да разговарате за различни работи со различни луѓе. На пример, кога разговарате со најблиските, можеби ќе сакате да ги споделите:

- вашите вредности и мислења
- желби за тогаш кога ќе бидете болни.

Со вашите стручни здравствени лица, може:

- да разговарате за работи кои ве загрижуваат во врска со вашето здравје
- да разговарате за вашите опции за идна нега
- да побарате совет за позитивните и негативните аспекти на тие опции, на пример, дали се практични, по пристojна цена или соодветни.

Следуваат неколку фрази кои можат да ви помогнат да започнете да разговарате со другите.

За мене	Да бидам во состојба да...е најважно за мене.	За мене, живот вреден за живеење е кога јас...	... е важно за мене за да живеам добро.
За животот	Што е добар ден за вас?	Што се наоѓа на вашиот список на работи кои сакате да ги направите пред да умрете?	Што најмногу цените во животот?
За изборот	Размислував што се случи со... и сфатив дека...	Ако ... ми се случи мене, би сакал(а) да ...	Би сакал(а)... да донесува медицински одлуки во мое име ако не сум во состојба да го правам тоа.

Извор: Advance Care Planning Australia (advancecareplanning.org.au)

Може да ви биде непријатно да разговарате со блиски луѓе за тоа што може да се случи ако се разболите во иднина.

Семејството и пријателите често имаат свои мислења за што треба да размислите кога ја планирате негата во иднина. Иако може да биде корисно да се слушне што мислат другите, запамтете дека треба да одлучите што е најдобро за вас. Може да помогне ако размислите кога е најдобро време за разговор и да најдете место каде што ќе се чувствувате пријатно.

Не брзајте - запамтете дека планирањето на негата во иднина е постојан разговор и не мора да зборувате за сè наеднаш.

Други работи за кои можеби сакате да разговарате

Доброволното потпомогнато умирање (health.wa.gov.au/voluntaryassisteddying) е законска опција за луѓето кои живеат во Западна Австралија и кои ги исполнуваат бараните услови за тоа. Во Упатството за здравствена нега во иднина не е можно да се вклучи доброволно потпомогнато умирање, но ако тоа е нешто што може да го земете во предвид како опција, можете да разговарате со вашиот доставувач на здравствена нега или да контактирате со WA VAD Statewide Care Navigator Service (Државна служба на Западна Австралија за информации и помош за доброволно потпомогнато умирање) на имејл VADcarenavigator@health.wa.gov.au или на 9431 2755. Лицата кои работат во службата се квалификувани здравствени работници со големо знаење во врска со доброволното потпомогнато умирање како избор на крајот на животот. Тие имаат долгогодишно искуство во однос на давање поддршка на пациенти и семејства.

Други корисни помагала

- Совети од Advance Care Planning Australia како да започнете разговор (advancecareplanning.org.au/understand-advance-care-planning/starting-the-conversation)
- Dementia Australia Start2talk (dementia.org.au/information/about-dementia/planning-ahead-start2talk)





Активност 3: Лица со кои треба да се разговара

Кои се лицата со кои би сакале да разговарате за вашата здравствена и лична нега во иднина? Составете список подолу.

Кога би било добро време за разговор, со луѓето наведени погоре, за планирање на негата во иднина? (на пример, оваа година, пред следниот закажан преглед кај специјалист, пред следниот роденден). Каде би сакале да разговарате со нив? (на пр. преку телефон, на вечера, на прошетка).

Следуваат неколку идеи што би можеле да ги користите за да започнете разговор. Штиклирајте ги идеите што може да ви бидат корисни. Можете исто така да додадете свои белешки со вашите сопствени идеи подолу.

Можност	Пример
<input type="checkbox"/> Финансиско планирање за пензионирање	„Како што се приближуваме до времето за пензионирање, можеби треба да почнеме да размислуваме за тоа како ќе ги трошиме нашите пари и каде сакаме да живееме. Можеби е добра идеја да направиме план во случај еден или двајцата од нас да станеме неспособни да донесуваме важни одлуки во иднина.“
<input type="checkbox"/> Медицински прегледи	„Следната недела одам кај мојот доктор по општа пракса (GP) за мојот годишен преглед. Има неколку работи за кои сакам да разговарам со докторот. Знам дека во иднина можеби ќе треба да донесувам одлуки за мојата здравствена нега. Би било добро да разговарам за тоа со тебе како и со докторот по општа пракса.“

Можност

Пример

Смрт на пријател или роднина

„Откако видов низ што помина мојот пријател пред да умре, ме натера да размислам каква неѓа би сакал(а) да имам во иднина. Можеме ли да поминеме малку време да разговараме за тоа? Можеби би можеле да запишеме некои идеи за она што ни е важно и потоа да разговараме за тоа.“

„Се чувствував навистина спокоен што ние, како семејство, и докторите на мама ги исполнивме нејзините желби за тоа како сака да умре. Тоа ме натера да размислам што ми е важно и би сакал(а) да знам што е важно за тебе. Може ли да разговараме за тоа? Можеби би можеле да запишеме неколку работи за да знаеме што ќе ни биде важно кога ќе стигнеме до таа фаза во иднина.“

Филмови или нови настани прикажани на медиумите

„Беше толку тажно да се види низ што помина таа на крајот од нејзиниот живот, бидејќи никој не знаеше што таа би сакала. Би мразел(а) тоа да ни се случи нас. Може ли да разговараме за тоа што би ни било важно?“

Вашите идеја како да започнете разговор

Кои се трите најважни работи за кои би сакале да разговарате?

1. _____
2. _____
3. _____

Запамтете дека можете повторно да ги разгледате и промените кој било од вашите избори и документи за да одговараат на промените во вашите лични околности, здравје или начин на живот.

3. Запишете

Откако ќе размислите што ви е важно и откако ќе разговарате со другите, добро е да запишете што ќе одлучите.

Во Западна Австралија постојат различни документи што можете да ги користите за да се знаат вашите вредности и желби за вашата идна нега.

Некои од нив се правосилни документи (statutory documents) признати со закон. Други се неправосилни документи (non-statutory documents) кои не се признати со конкретни закони и немаат иста правна сила. Во Делот [Каде да се обратите за помош](#) во работната тетратка се вклучени информации за тоа каде да се обратите за да дознаете повеќе за законитоста на документите за планирање на негата во иднина.

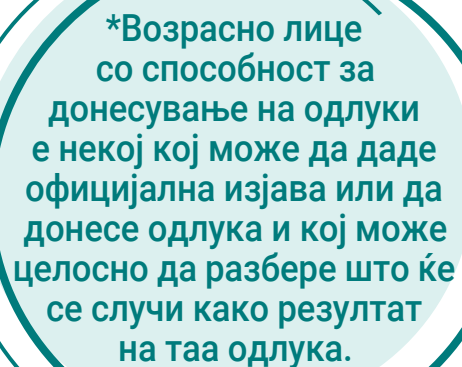
Правосилни документи

Најцврст и најофицијален начин да ги запишете вашите желби за здравствена и лична нега во иднина е со правосилен документ. Примерите на овие документи вклучуваат Упатство за здравствена нега во иднина и Enduring Power of Guardianship (Трајно полномоштво за старателство).

Овие документи се признати со закон во Западна Австралија и во повеќето ситуации мора да се почитуваат.

Правосилните документи мора:

- да ги направи возрастено лице кое е способно да донесува одлуки*
- да ги направи лицето (не некој друг во негово име)
- да ги потпише лицето со сведок според официјалните барања.



*Возрасно лице со способност за донесување на одлуки е некој кој може да даде официјална изјава или да донесе одлука и кој може целосно да разбере што ќе се случи како резултат на таа одлука.

Неправосилни документи

Други помалку официјални документи исто така може да се користат за планирање на негата во иднина. Тие се нарекуваат неправосилни документи. Примерите во Западна Австралија вклучуваат:

- Values and Preferences Form: Planning for my future care (Формулар за вредности и желби: Планирање за мојата идна нега) (ова е формулар што ги опишува вредностите и желбите, но не ги исполнува поофицијалните барања на правосилен документ)
- Advance Care Plan (План за негата во иднина) за лице кое не е доволно способно да донесува одлуки (ова е документ составен во име на друго лице бидејќи тоа лице нема способност да донесува одлуки)
- Goals of Patient Care (Цели за нега на пациент) (ова е кога стручно здравствено лице запишува белешки за целите поврзани со тековна медицинска епизода на нега со пациентот и семејството).

Неправосилните документи може да се користат за да се доловат вашите вредности и желби. Сепак, тие немаат иста правна сила и можеби е помала веројатноста да се почитуваат.

Секој од различните документи наведени погоре е опишан подоцна во овој дел.

Common Law Directives (Упатства според обичајното право)

Некои неправосилни документи може да се признаваат како Упатства според обичајното право. Тоа се писмени или вербални комуникации со кои се опишуваат желбите на едно лице во врска со лекување што треба или не треба да се обезбеди во конкретни ситуации во иднина. Не постојат формални барања во врска со Упатствата според обичајното право. Може да биде тешко законски да се утврди дали некое Упатство според вообичаеното право е важечко и дали треба да се следи или не. Поради оваа причина, не се препорачуваат Упатства според обичајното право за донесување одлуки во врска со лекување.

Кој ќе донесува одлуки за мое лекување ако не можам да донесувам или да ги соопштам сопствените одлуки?

Стручните здравствени лица мора да следат одреден редослед кога бараат одлука за лекување за вас, доколку не можете да донесувате одлуки или да им кажете на луѓето што сакате.

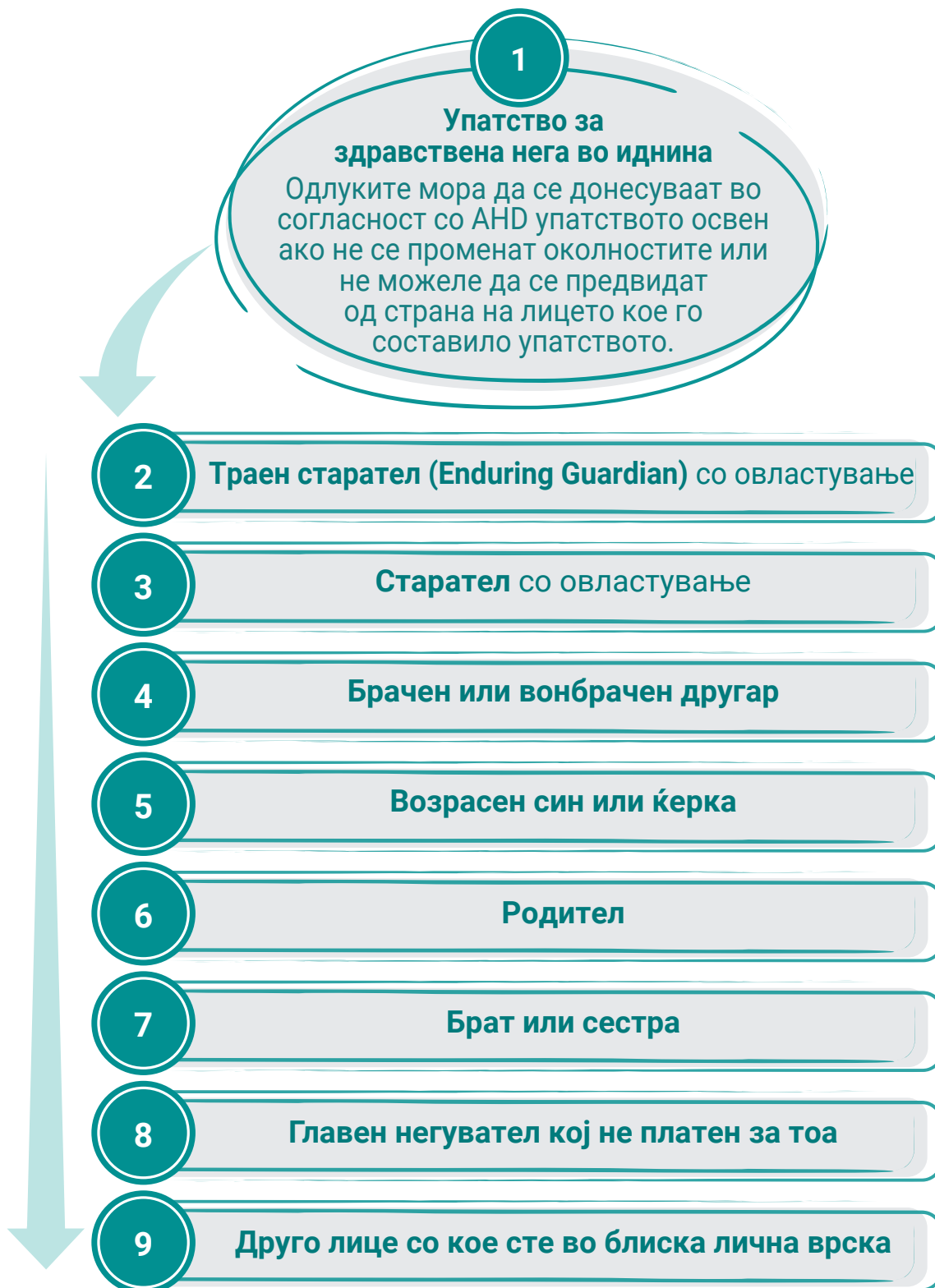
Ова се вика [Hierarchy of treatment decision-makers \(Список на донесувачи на одлуки за лекување\)](#).

Важно е да разберете кој може да донесува одлуки наместо вас. Ова може да ви помогне да одлучите со кого треба да разговарате за тоа што ви е важно и кои документи за планирање на негата во иднина би биле корисни.



Список на донесувачи на одлуки за лекување

Кога не постои AHD (Упатство за здравствена нега во иднина) или ако тоа не ја опфаќа потребната одлука за лекување, стручното здравствено лице мора да добие одлука за лекување што не е итно од првото лице на списокот кое има 18 години или е постаро, има целосна правна способност, е подготвено и на располагање да донесе одлука.



Во случај да станете неспособни да донесувате или да ги соопштите на други вашите лични одлуки:

- ако **имате** Упатство за здравствена нега во иднина, тоа ќе се користи како водич при донесување на одлуки за ваше лекување
- ако **немате** Упатство за здравствена нега во иднина, но сте назначиле траен старател, од него/неа ќе се бара да донесува одлуки за лекување во ваше име
- ако **немате** Упатство за здравствена нега во иднина **или** траен старател, тогаш стручните здравствени лица ќе го користат списокот погоре за да најдат некој да донесува одлуки за лекување во ваше име, по наведениот редослед додека не најдат соодветно и достапно лице.

Документи во врска со планирање на негата во иднина

Размислувањето за тоа какви одлуки и мисли сакате да споделите со другите ќе ви помогне да одлучите кои документи би можеле да ви бидат од корист. Не мора да користите ниту еден од овие документи, но тие можат да бидат корисни во различни ситуации.

За да ви помогнеме да разберете кога би можеле да користите различни документи за планирање на негата во иднина и за други планови за иднината, можете да размислите за нив на следниов начин:

Запамтете дека правосилните документи се најцврстиот и најофицијалниот начин да ги запишеме нашите желби.



Документи во врска со вашето здравје и нега

- Формулар за вредности и желби: Планирање за мојата идна нега
- Упатство за здравствена нега во иднина
- Трајно полномоштво за старателство
- Дарување органи и ткиво



Документи во врска со наследство и финансиски работи

- Тестамент
- Enduring Power of Attorney (Трајно полномоштво)



Документи кои можат да ги пополнат други лица во ваше име

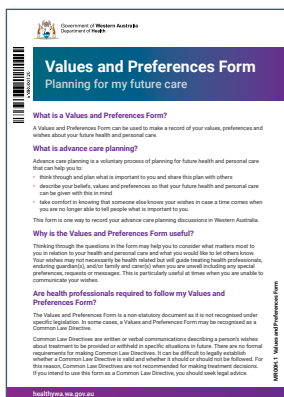
- План за нега во иднина за лице со недоволна способност да донесува одлуки
- Цели за нега на пациент

Секој од овие документи е накратко опишан на следните страници.



Формулар за вредности и желби: Планирање за мојата идна нега

healthywa.wa.gov.au/ACPvaluesandpreferencesform



Вид на документ: Неправосилен (но во некои случаи може да се прифати како Упатство според обичајното право)

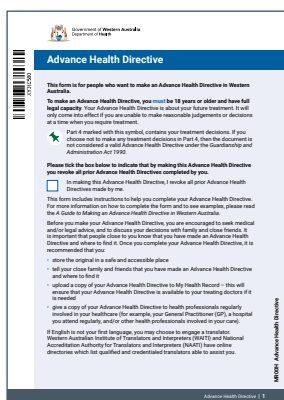
Што е тој: Изјава за вашите вредности, работите кои ги претпочитате и желби во врска со вашата здравствена и лична нега.

Зошто е корисен: За да ги информира луѓето за вашите вредности, работи кои ги претпочитате и желби. Вашите желби не мора да се во врска со вашето здравје, но тие ќе ги насочуваат стручните здравствени лица кои ќе ве лекуваат, трајниот старател/трајните старатели и/или семејството како сакате да бидете лекувани, вклучувајќи посебни желби, барања или пораки.

Што е вклучено: Прашањата се исти како оние во делот 'My Values and Preferences' („Мои вредности и желби“) во Упатството за здравствена нега во иднина (видете подолу). Ако сè уште не сте подготвени да пополните целосно Упатство за здравствена нега во иднина со официјални барања за сведок и потпис, можете да започнете со пополнување на овој формулар.

Упатство за здравствена нега во иднина (исто така познато како АНД упатство)

healthywa.wa.gov.au/AdvanceHealthDirectives



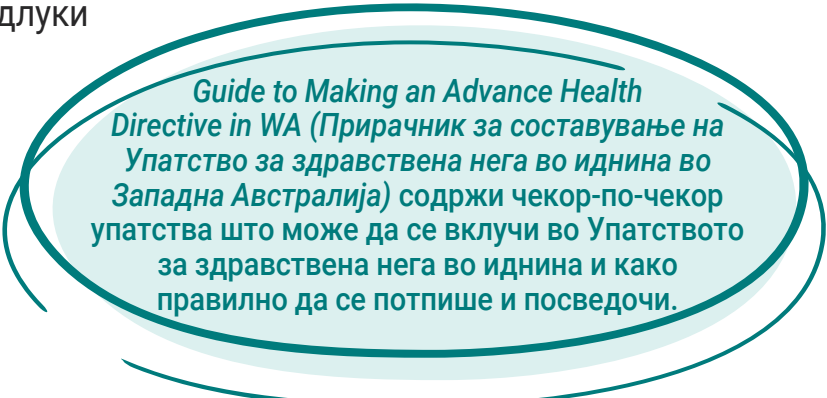
Вид на документ: Правосилен

Што е тој: Законски запис за вашите одлуки во врска со лекување што сакате или не сакате да го добивате доколку се разболите или повредите во иднина. Документот може да го подготви само лице на возраст над 18 години кое е способно да донесува и да ги соопштува сопствените одлуки.

Кога се користи: Упатство за здравствена нега во иднина се користи само ако станете неспособни да донесувате или да соопштувате одлуки или да им кажете на луѓето што сакате. Ако се случи тоа, вашето Упатство за здравствена нега во

иднина станува вашиот „глас“. Може да се користи само ако информациите што ги содржи се соодветни за лекувањето и/или негата што ви се потребни. Упатство за здравствена нега во иднина е наведено прво на [Список на донесувачи на одлуки за лекување](#).

Што е вклучено: Вие одлучувате кои одлуки и видови на лекување сакате да ги вклучите во Упатството за здравствена нега во иднина. Може да вклучите медицински, хируршки и стоматолошки третмани, палијативна нега и мерки како што се одржување во живот и реанимација. Корисно е да бидете што е можно поконкретни во вашите одлуки за лекување.



Guide to Making an Advance Health Directive in WA (Прирачник за составување на Упатство за здравствена нега во иднина во Западна Австралија) содржи чекор-по-чекор упатства што може да се вклучи во Упатството за здравствена нега во иднина и како правилно да се потпише и посведочи.

Формуларот исто така содржи дел, 'My Values and Preferences' („Мои вредности и желби“), во кој можете да ги запишете работите кои ви се најважни во врска со здравјето и негата. Прашањата во овој дел се исти како оние во Формуларот за вредности и желби.

Трајно полномоштво за старателство (исто така познато како EPG)

justice.wa.gov.au/epg

A thumbnail image of the 'Enduring Power of Guardianship' form. The form is titled 'Enduring Power of Guardianship' and includes sections for 'Appointment of enduring guardian', 'Appointment of substitute enduring guardian', and 'Appointment of substitute enduring guardian in the following circumstances'. It contains various fields for names, addresses, and dates, along with checkboxes for different types of guardianship.

Вид на документ: Правосилен

Што е тој: Законски документ со кој се овластува некој да донесува лични одлуки и одлуки за начинот на живот и лекување во ваше име. Можете да изберете кој ќе ја преземе оваа улога. Ова лице е познато како траен старател или донесувач на одлуки за здравјето и начинот на живот. Трајното полномоштво за старателство може да го состави само лице на возраст над 18 години кое е способно да донесува и да ги соопштува сопствените одлуки.

Кога се користи: Трајното полномоштво за старателство се користи само ако станете неспособни да донесувате или соопштувате одлуки.

Што е вклучено: Трајното полномоштво за старателство може да се користи да се овласти некој да ги донесува сите, или некои, одлуки во ваше име. Ова може да вклучува одлуки во врска со следните работи:

- каде живеете
- услугите на поддршка кои ви се достапни
- видовите на лекување кои ги користите.

Може да имате повеќе од еден траен старател. Сепак, тие мора да се согласат за сите одлуки што ќе ги донесат во ваше име. Трајниот старател не може да донесува одлуки во ваше име за имот или финансии.

Практичен совет: Можете да имате и Упатство за здравствена нега во иднина и Трајно полномоштво за старателство.

Дарување на органи и ткиво

Што е тој: Начин да се регистрирате ако сакате да дарувате органи и ткиво кога ќе умрете. Овие информации не може да се внесат во документ за планирање на негата во иднина.

Кога се користи: Дарувањето на органи и ткиво е соодветно само откако некое лице ќе умре. Важно е да го информирате семејството за вашите желби за дарување на органи и ткиво, бидејќи од роднините ќе биде побарано да дадат согласност.

Дарувањето на органи и ткиво може официјално да се заведе само на [Donate Life donatelife.gov.au](http://DonateLife.donatelife.gov.au)



Тестамент

publictrustee.wa.gov.au

Вид на документ: Правосилен

Што е тој: Тестаментот е писмен, законски документ кој кажува што сака да прави едно лице со своите пари, лични работи и имот (вклучувајќи земјиште) кога ќе умре.

Кога се користи: Тестаментот стапува во сила откако ќе умрете.

Трајно полномоштво (исто така познато како ЕРА или Донесувач на финансиски одлуки)

justice.wa.gov.au/epa

Вид на документ: Правосилен

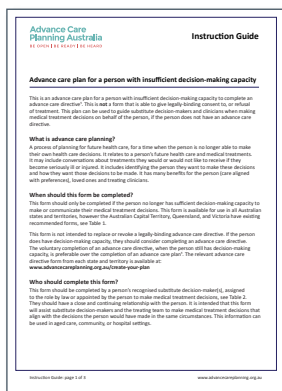
Што е тој: Документ што се користи за назначување на доверливо лице или лица да донесуваат одлуки за финансии и имот во ваше име.

Кога се користи: Можете да изберете овластувањето да започне веднаш или само ако изгубите способност да донесувате одлуки. Трајно полномоштво може да состави само некој на возраст над 18 години кој сè уште е способен да донесува и да ги соопштува сопствените одлуки.





План за нега во иднина за лице со недоволна способност да донесува одлуки [advance-care-plan_full-name.pdf \(advancecareplanning.org.au\)](https://advancecareplanning.org.au/advance-care-plan_full-name.pdf)



Вид на документ: Неправосилен

Што е тој: План за нега во иднина напишан во ваше име од еден или повеќе признати донесувачи на одлуки кои се во близок и постојан однос со вас (т.е. првото лице на Списокот на донесувачи на одлуки за лекување, кое е достапно и подготвено да донесува одлуки). Овој вид на План за нега во иднина ќе биде подготвен само ако повеќе не сте способни да донесувате или да соопштувате одлуки и ако не сте составиле Упатство за здравствена нега во иднина или не сте пополниле Формулар за вредности и желби.

Кога се користи: Овој вид на План за нега во иднина се

користи кога се донесуваат одлуки за медицинско лекување во име на некој кој нема Упатство за здравствена нега во иднина и кој повеќе не е во состојба да донесува или да ги соопштува сопствените одлуки. Може да се користи само за насочување и информирање за одлуките за нега и лекување. Не може да се користи да се даде законска согласност за лекување или да се одбие лекување.

Што содржи: Овој формулар се користи да се заведат информации за вредностите и желбите на некое лице за идно медицинско лекување врз основа на познати желби и минати избори и одлуки на лицето.

Цели за нега на пациент (GoPC)

healthywa.wa.gov.au/Articles/F_I/Goals-of-patient-care

Вид на документ: Неправосилен, клинички

Што е тој: „Цели за нега на пациентот“ е процес на планирање што го води стручно здравствено лице по приемот на лице во болница или во друга установа за нега. Процесот вклучува разговор со вас и, доколку е применливо, со вашето семејство или негувател(и), за да се одлучи кои видови на лекување може да бидат корисни доколку вашата состојба се влоши. Вашето стручно здравствено лице го користи формуларот „Цели за нега на пациентот“ за да ги запише одлуките што ги донесувате заедно.

Кога се користи: Формуларот „Цели за нега на пациентот“ се користи за информирање за негата што ја добивате ако вашата состојба се влоши за време на престој во болница или при друга епизода на нега. Може да се користи и како алатка за комуникација помеѓу докторите во различни услови на нега. Процесот може да се повтори за идни престои во болница.

Што содржи: Вие и членовите на вашиот тим за здравствена нега одлучувате за содржината во формуларот „Цели за нега на пациентот“. Во формуларот се запишуваат видовите на лекување што ќе се користат ако се разболите многу и не сте способни да донесувате или да соопштувате одлуки. Различни верзии на формуларот се користат во различни контексти (на пр. за деца, за возрасни и за лица во старечки дом).

Планирањето на негата во иднина и разговорите за цели на негата за пациенти се одделни, но поврзани процеси. Ако имате документ за планирање на негата во иднина, како што е Упатство за здравствена негата во иднина или Формулар за вредности и желби, треба да споделите копија со вашиот здравствен тим. Ова може да помогне да ги информирате во разговори за вашите цели на негата.

Практични совети

- Вашите одговори во активностите во оваа работна тетратка може да ви помогнат да ги пополните некои од документите за планирање на негата во иднина со потребните информации.
- Ако имате оштетен вид или не можете да читате и/или пишувате, сепак можете да ги пополните документите за планирање на негата во иднина:
 - можете да замолите некој да ви ги прочита документите и да запише што кажувате
 - можете да замолите некој да го потпише документот во ваше име
 - можете да го потпишете документот со знак, но мора да пополните 'marksman clause' („клаузула за потпишување со знак“) за да биде јасно дека ова е ваш знак. Се препорачува да побарате правен совет доколку ја изберете оваа опција.
- Во делот Каде да се обратите за помош се наведени услугите кои ќе ви помогнат да ги пополните документите за планирање на негата во иднина, вклучително правен совет и помош за разбирање, читање или пополнување формулари (на пример, помош за лица кои се глуви или имаат оштетен слух или говор)
- Ако се преселувате од една во друга држава во Австралија, треба да побарате правни совети за да дознаете кои документи за планирање на негата во иднина се прифатливи. Секоја држава има свое законодавство. Видете на advancecareplanning.org.au/law-and-ethics за да дознаете повеќе за конкретните закони за планирање на негата во иднина во другите држави и територии.

Повеќе информации

- Office of the Public Advocate (Канцеларијата на јавниот застапник) (wa.gov.au/government/publications/who-will-make-decisions-you) има повеќе информации за тоа кој може да донесува одлуки за вас ако вие самите не можете да го правите тоа.



Активност 4: Избирање на документ за планирање на негата во иднина

Вашата одлука за тоа кои документи за планирање на негата во иднина, доколку ги има и се соодветни за вас, започнува со едно прашање: Дали сакате да ги запишете работите што ви се важни за да можат да се користат како водич за вашето идно лекување и нега?

Ако одговорот на ова прашање е „да“, следната одлука е кој(и) документ(и) треба да се користи(користат). Користете го списокот подолу за да размислите кои документи може да ви бидат корисни.

Дали било кои од следните изјави се однесува на вас?



Имам цврсти ставови какво лекување би сакал или не би сакал да имам во иднина.

Би можел:

- да подготвам Упатство за здравствена нега во иднина за да ги запишам одлуките за лекување и/или
- да назначам траен старател користејќи Трајно полномоштво за старателство и да му кажам за моите желби.



Имам силни вредности и мислења кои ќе влијаат на негата што би можела или не би можела да ја примам во иднина. Сепак, не сум подготвена да донесувам одлуки за одредени видови на лекување што сакам или не сакам да ги примам.

Би можела:

- да пополнам Формулар за вредности и желби и/или
- да назначам траен старател користејќи Трајно полномоштво за старателство бидејќи верувам дека тој/таа ме знае добро и би донесувала одлуки за мојата нега на ист начин како мене.



Сакам да се осигурам дека дека моите финансии и имот се во ред.

Би можела:

- да направам тестамент и/или
- да направам Трајно полномоштво.

Ако сè уште не сте сигурни дали некој од овие документи е соодветен за вас, можете:

- да разговарате со пријателите, најблиските или со стручни здравствени лица кои се вклучени во вашата нега
- да се јавите на Palliative Care Helpline (Дежурна линија за палијативна нега) на 1800 573 299 (од 9 наутро до 5 попладне, секој ден)
 - за да добиете информации и поддршка за било какви прашања во врска со планирање на негата во иднина, палијативна нега, тага и загуба
- да се јавите на Palliative Care WA 1300 551 704 (од понеделник до четврток)
 - за општи прашања, помагала и информации за бесплатни работилници во заедницата за планирање на негата во иднина
- да побарате конкретен совет од соодветна организација (видете во делот [Каде да се обратите за помош](#))



Запамтете дека можете повторно да ги разгледате и промените кој било од вашите избори и документи за да одговараат на промените во вашите лични околности, здравје или начин на живот.

4. Споделете

Откако ќе ги запишете работите кои ги претпочитате и вашите желби, важно е лицата кои ви се блиски да знаат каде да ги најдат овие информации.

Каде треба да ги чувам моите документи за планирање на негата во иднина?

Ако сте напишале документи за планирање на негата во иднина, чувајте ги оригиналите на безбедно место.

Копии од документите за планирање на негата во иднина може да чувате онлајн на My Health Record (myhealthrecord.gov.au). Тоа ќе им помогне на стручните здравствени лица кои се вклучени во вашата нега да имаат пристап до вашите документи. Стручните здравствени лица исто така можат да ви ги префрлат документите онлајн ако ги замолите.

Со кој треба да ги споделам моите документи за планирање на негата во иднина?

Може да изберете да им дадете копии од документите за планирање на негата во иднина на лица во кои имате доверба. Тоа може да ги вклучува:

- семејството, пријателите и негувателите
- трајниот старател/трајните старатели
- носителот/носителите на трајно полномоштво
- докторот по општа пракса (GP) или локалниот доктор
- други специјалисти и/или стручни здравствени лица
- старечкиот дом
- локалната болница
- правно лице.

Направете список на лицата кои имаат копии од вашите документи за планирање на негата во иднина. Ова ќе биде добар потсетник за тоа со кого треба да контактирате ако ги промените или отповикате (поништите) вашите документи во иднина. Користете го списокот за проверка на следната страница за да запишете кој има копија.

Ако одлучите да подготвите Упатство за здравствена нега во иднина, исто така можете да носите:

- картичка за предупредување (alert card) во врска со Упатството за здравствена нега во иднина (healthywa.wa.gov.au/AdvanceCarePlanning) во вашиот паричник
- MedicAlert бразлетна (medicalert.org.au) – гравурата ќе покажува дека имате Упатство за здравствена нега во иднина и на неа се наоѓа идентификатор кој стручните здравствени лица можат да го користат за да го најдат вашето Упатство за здравствена нега во иднина.

AHD-картичка за предупредување може да нарачате ако телефонирате на Department of Health Advance Care Planning Line (Телефонска линија за планирање на негата во иднина при Одделот за здравство) на 9222 2300 или со имејл на acp@health.wa.gov.au.



Активност 5: Споделување на документи за планирање на негата во иднина

Ако имате еден или повеќе документи за планирање на негата во иднина, користете го списокот подолу за да забележите кој има копија од секој документ.

Следните лица имаат копија од моите:					
Податоци	Формулар за вредности и желби	Упатство за здравствена нега во иднина	Трајно полномоштво за старателство (EPG)	Трајно полномоштво (EPA)	Тестамент
Кој друг има копија?					
Моето семејство, пријатели и негуватели	Лице 1	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Лице 2	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Мојот траен старател/ моите трајни старатели	Траен старател 1	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Траен старател 2	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Моите стручни здравствени лица	Доктор по општа пракса (GP)	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Специјалист/ стручно здравствено лице 1	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Специјалист/ стручно здравствено лице 2	Име и презиме			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Старечки дом	Име на установа			
		Податоци за контакт			
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Локална болница	Име на болницата				
	Податоци за контакт				
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Онлајн верзии					
Моја здравствена документација	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Други лица кои имаат копија					
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Чување на моите оригинални документи

Важно е да се осигурате дека знаете каде се наоѓаат вашите оригинални документи за планирање на негата во иднина, така што вие (и вашето семејство) ќе можете лесно да ги најдете доколку е потребно. Можеби е корисно да ги чувате сите документи на едно место.

Документ	Каде треба да ги чувам оригиналите од моите документи за планирање на негата во иднина?
Формулар за вредности и желби	
Упатство за здравствена нега во иднина	
Трајно полномоштво за старателство (EPG)	
Трајно полномоштво (EPA)	
Тестамент	



Каде да се обратите за помош

Планирање на негата во иднина

Department of Health WA Advance Care Planning Information Line (Информативна линија за планирање на негата во иднина при Одделот за здравство на Западна Австралија)

Општи прашања и да нарачате бесплатни помагала за планирање на негата во иднина (на пример, Упатство за здравствена нега во иднина, Формулар за вредности и желби)

Телефон: 9222 2300

Имејл: acp@health.wa.gov.au

Веб-страница: healthywa.wa.gov.au/AdvanceCarePlanning

Palliative Care Helpline (Дежурна линија за палијативна нега)

Информации, помагала и поддршка за било какви прашања во врска со планирање на негата во иднина, палијативна нега, тага и загуба

1800 573 299 (од 9 наутро до 5 попладне, секој ден во годината)

Веб-страница: palliativecarewa.asn.au

Palliative Care WA

Општи прашања, помагала и информации за бесплатни работилници во заедницата за планирање на негата во иднина или порачајте комплет на карти, „Што е најважно“ (What Matters Most)

1300 551 704 (од понеделник до четврток)

Веб-страница: palliativecarewa.asn.au

Служба на Advance Care Planning Australia за бесплатна поддршка

Општи прашања и поддршка за пополнување на документи за планирање на негата во иднина

Телефон: 1300 208 582 (од понеделник до петок, од 9 наутро до 5 попладне според австралиското источно сметање на времето)

Онлајн формулар за упат: advancecareplanning.org.au/about-us/contact-us

Трајни полномоштва за старателство и Трајни полномоштва

Office of the Public Advocate (Канцеларија на јавниот застапник)

Телефон: 1300 858 455

Имејл: opa@justice.wa.gov.au

Веб-страница: publicadvocate.wa.gov.au

Медицински совети

За совети, обратете се кај вашиот доктор по општа пракса (GP), специјалист или локален доктор

Професионални услуги на доверител и за управување со имот

Public Trustee (Јавен доверител)

Вклучува помош и совети за составување на прва верзија на тестамент и Трајно полномоштво

Телефон: 1300 746 116 (Нови прашања и закажување на средби)

Телефон: 1300 746 212 (Застапени лица)

Веб-страница: publictrustee.wa.gov.au

Општи правни совети

За конкретни правни совети, обратете се кај вашиот адвокат (ако имате).

The Law Society of Western Australia (Здружение на правници во Западна Австралија)

Телефон: 9324 8652

Дел како да се најде упат за адвокат: lawsocietywa.asn.au/find-a-lawyer

Citizens Advice Bureau (Биро за совети на граѓани)

Телефон: 9221 5711

Веб-страница: cabwa.com.au

Community Legal Centres (Правни центри во заедницата)

Телефон: 9221 9322

Веб-страница: communitylegalwa.org.au

Legal Aid WA

Телефон: 1300 650 579

Веб-страница: legallaid.wa.gov.au

Ако ви треба усен преведувач



Ако имате тешкотии да ја разберете оваа работна тетратка и/или ви треба помош со јазикот, ве молиме јавете се на 131 450. Побарајте преведувач и замовете го да телефонира на било која од агенциите наведени во овој список, [Каде да се обратите за помош](#).

Ако сте глуви или имате оштетен слух или говор



Користете ја National Relay Service (Национална телекомуникациска служба за лица со оштетен слух или говор) за да телефонирате на било која од агенциите наведени во овој список, [Каде да се обратите за помош](#). За повеќе информации, посетете: communications.gov.au/accesshub

Благодарност

Одделот за здравство на Западна Австралија сака искрено да им се заблагодари на сите оние кои придонесоа во подготвувањето на работната тетратка, вклучително и членовите на Advance Care Planning Education Reference Group (Референтна група за подучување во врска со планирање на негата во иднина) и Consumer Advance Care Planning Resources Subgroup (Подгрупа за помагала за планирање на негата во иднина за клиенти) при Одделот за здравство, кои помогнаа со нивното стручно познавање и совети за подготвување на документот.

Исто така, би сакале да им се заблагодариме на оние кои учествуваа и дадоа мислења како дел од процесот на консултации.

Следните документи и помагала помогнаа во подготвувањето на оваа работна тетратка:

- Advance Care Planning Australia. *Advance care planning explained*. Austin Health, август 2021.
- Nous Group. *National Framework for Advance Care Planning Documents*. Department of Health Australia, мај 2021.
- Palliative Care Australia. *Dying to Talk Discussion Starter: Working out what's right for you*. 2018.
- Palliative Care WA. *Advance care planning introductory model*. Perth, WA; PCWA ACP Consortium, 2022.

Овој документ може да биде достапен во алтернативни формати на барање за лице со попреченост (јавете се на 9222 2300 или acp@health.wa.gov.au).
Лесна за читање верзија на овој документ е достапна на healthwa.wa.gov.au/AdvanceCarePlanning.

© Department of Health 2022

Авторските права на овој материјал се во сопственост на државата Западна Австралија освен ако не е поинаку наведено. Освен за правично работење со цел приватно проучување, истражување, критика или испитување, како што е дозволено со одредбите од *Copyright Act 1968* (Закон за авторски права од 1968 година), ниту еден дел не смее да се репродуцира или повторно да се користи за каква било цел без писмена дозвола од државата Западна Австралија.